

Algemeen

Evenals in 2014 heeft Ferm Werk in 2015 forse uitdagingen. Deze uitdagingen hebben diverse achtergronden. Ferm Werk heeft te maken met een stijgend aantal cliënten dat is aangewezen op ondersteuning in levensonderhoud. Deze stijging wordt enerzijds veroorzaakt door een verhoging van de taakstelling voor de vier gemeenten voor het huisvesten van statushouders. Daarnaast verwacht de Rijksoverheid een gemiddelde stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden in 2015 van 2.25% (gemiddelde stijging 2014 5.5% - FW zo'n 7%), mede als gevolg van de instroom vanuit de voormalige Wajong. Deze ontwikkelingen zorgen voor een hogere uitkeringslast, terwijl de beschikbare Rijksmiddelen niet in gelijke omvang meegroeien met het bestand. Dit is een ontwikkeling die druk legt op de uitvoering en vraagt om meer efficiency om de gevolgen voor verhoging van de gemeentelijke bijdragen binnen de perken te houden. Bovendien vraagt het van gemeenten om nadrukkelijker in de eigen begrotingen de risico's op te nemen voor ontoereikende rijksmiddelen voor uitkeringsgelden. Per saldo is er voor uitkeringen voor de vier in Ferm Werk deelnemende gemeenten 116.000 euro meer beschikbaar in 2015 dan in 2014.. Dit, terwijl het bestand van mensen groeit dat afhankelijk is van de uitkeringen voor levensonderhoud. Zoals aangegeven stijgt het aantal verder in 2015 tot naar gemiddeld 911 op basis van onze uitgangspunten (o.a. CBS). In januari 2014 werd gestart met een aantal van 850 uitkeringsgerechtigden.

Voorts hebben de drie decentralisaties in het sociaal domein die vanaf dit jaar ingevoerd zijn, gevolgen voor Ferm Werk. Met de decentralisaties beoogt het Rijk een versterking van de verbindingen in het totale sociale domein. Dat betekent dat Ferm Werk haar (maatschappelijke) rol binnen dit domein moet nemen en samenwerking met diverse partners opbouwt en vormgeeft. De deelname aan allerlei initiatieven die genomen worden, wijkteams, de intensivering van de samenwerking met bijvoorbeeld welzijnsorganisaties en vluchtelingenorganisaties, hebben hun weerslag op een verhoogde inzet van Ferm Werk op verschillende niveaus.. De invoering en uitvoering van de Participatiewet en de andere veranderingen in het sociaal domein hebben gevolgen voor de uitvoeringskosten.

Ferm Werk is in 2015 actief in twee arbeidsmarktregio's. Het versterken van de infrastructuur en effectiviteit van de beide arbeidsmarktregio's vraagt veel inzet van medewerkers. Samen met het bestuur zullen we goed volgen of de inzet van de middelen op regionaal niveau het gewenste effect met zich meebrengt..

Ontwikkeling bestand en veranderende doelgroep

Bij de start van Ferm Werk in 2014 was het aantal mensen dat afhankelijk was in het levensonderhoud van een bijstandsuitkering 850. Landelijk steeg het bestand gemiddeld met 5.5%. Ferm Werk heeft in 2014 te maken gehad met een stijging van zo'n 7%. De hogere stijging van het bestand in onze regio ten opzichte van het landelijk gemiddelde toonde zich ook in 2013. Voor 2015 gaan we voor Ferm Werk uit van een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden, o.m. gebaseerd op cijfers van het CBS van 2,25%.

Dat onze regio te maken heeft met een aanzienlijk hogere toename van het aantal cliënten heeft te maken met het later intreden van de gevolgen van de economische crisis. De gevolgen voor werkloosheid, het herstel van de regionale economie en arbeidsmarkt vertoont daardoor ook een vertraging.

Naast het gegeven van een autonome stijging van 2,25% van het bestand voor 2015, hebben de in Ferm Werk deelnemende gemeenten ook te maken met een verhoging van de taakstelling voor het huisvesten van zogeheten statushouders. In totaal moeten in 2015 192 statushouders gehuisvest worden (2014: 93 én statushouders zijn in 2015 zo'n 10% van het gehele bestand). Het

effect op de stijging van de uitkeringslast voor levensonderhoud is hierdoor fors, namelijk zo'n 780.000 euro, enkel en alleen veroorzaakt door de toestroom in 2015. Het Rijk biedt hiervoor onvoldoende of onvolledig financiële compensatie. Gegeven de kenmerken van deze doelgroep en hun afstand tot de arbeidsmarkt, moet ingezien worden dat de statushouders voor lange tijd een beroep doen op een uitkering. De extra lasten zijn dan ook structureel, nogmaals, zonder dat hiervoor financiële compensatie wordt gegeven door het Rijk. Het betekent derhalve, dat hierdoor de gemeentelijke bijdrage in Ferm Werk stijgt.

Een ongunstige ontwikkeling van het aantal mensen dat op een uitkering voor levensonderhoud is aangewezen wordt mede gevormd door mensen uit de WW. Het UWV becijferde dat in 2008 zo'n 14.000 uit de WW instroomde in de Wwb. Dat aantal groeide vorig jaar tot ongeveer 30.000. Verwacht wordt, op basis van onderzoek van het UWV dat dit jaar zo'n 36.000 mensen landelijk door het einde WW een beroep doen op een uitkering ingevolge de Participatiewet. Door een verhoogde instroom van mensen uit de WW, die een langere periode werkervaring hebben en meestal ook op een behoorlijk niveau, zien we dat onze doelgroep verandert. In 2015 zien we ons dan ook voor de uitdaging gesteld om een passend antwoord te vinden om deze veranderende doelgroep op een passende wijze te begeleiden en de juiste instrumenten in te zetten, opdat men zo kort mogelijk is aangewezen op ondersteuning van Ferm Werk.

Participatie en Inkomen

We gaan de uitdaging aan om de uitvoeringskosten beheersbaar te houden bij een vergroting van het bestand, een nieuwe wet en een veranderende doelgroep. Een beheersbare uitvoering vraagt om nadrukkelijke sturing op het proces en op de organisatie. Dit proces wordt in 2015 verder uitgelijnd. In het proces zijn er drie beïnvloedingsstappen: beperking instroom aan de zogeheten poort, verhoging van de uitstroom en het verder in beeld brengen van het zittende bestand op doelmatigheid en rechtmatigheid. Voor deze begroting wordt uitgegaan van een instroombeperkend poorteffect van 65%. Dat betekent dat 65% van de meldingen niet leidt tot een aanvraag. Efficiency maatregelen die daarbij worden ingevoerd is dat handhavers niet worden ingezet bij de poort, maar dat inkomensconsulenten worden getraind in het opsporen van fraudesignalen en hierop acteren. Handhaving en participatieconsulenten hebben hierdoor de ruimte om in 2015 30% van het bestand door te nemen op doelmatigheid en rechtmatigheid (afspraken uit DVO 2015). Daarnaast is de poort zodanig ingericht dat uitstroom naar werk of werkervaring de hoogste prioriteit en focus heeft.

De komende tijd wordt de afdeling participatie en inkomen verder geprofessionaliseerd en heringericht om de uitvoering te stroomlijnen en de kosten te beperken. Allerlei maatregelen worden nu ofwel onderzocht ofwel geïmplementeerd.

Commercie & Werk

De Netto Toegevoegde Waarde wordt voor 2015 begroot op het niveau van de realisatie van 2014. We merken dat de prijzen ook in 2015 nog onder druk staan. DE produktiecapaciteit zit 'vol': alle Sw'ers hebben werk. Bovendien is de verhouding tussen het aantal Sw'ers dat extern gedetacheerd is en dat intern werkt, al een aantal jaren op hetzelfde niveau (65% versus 35%). De ruimte om uit een hoger aantal externe detacheringen meer NTW te halen, lijkt daarmee niet reëel. Als uitvloeisel van de participatiewet neemt de omvang van de Sw vanaf dit jaar af met als gevolg een afname van de NTW.

In 2014 werd in de begroting uitgegaan van een verhoging van de NTW door inzet van Wwb'ers. Door diverse aanloopproblemen in de uitvoering, bleek het niet haalbaar om de verhoogde NTW op deze wijze te realiseren. Bovendien bleek, dat indien een Wwb'er extern te detacheren is, deze veelal ook kan uitstromen uit de uitkering. Uitstroom uit de uitkering heeft de voorkeur in plaats van detachering. Voor 2015 hebben we deze lijn –geheel cf. de bedoeling van de participatiewet voortgezet.

In 2015 is een verdere ontwikkeling ingezet om consultants participatie, matchers en accountmanagers beter te laten samenwerken. Ze beheren een heldere caseload en hebben uitstroomdoelstellingen gekregen. Dit moet leiden tot snellere en hogere uitstroom naar werk(ervaring).

Verschillende accenten van gemeenten

De deelnemende gemeenten van Ferm Werk, Woerden Bodegraven-Reeuwijk, Montfoort en Oudewater leggen diverse accenten bij het in- en uitstroombeleid van de bijstand. Natuurlijk binnen de kaders van de participatiewet. Het is aan Ferm Werk om die accenten goed uit te voeren – in samenwerking met de gemeenten. In de loop van 2015 willen we met het bestuur evalueren of we deze werkwijze vanaf 2016 continueren, dan wel dat er een meer uniforme aanpak gewenst is. De accenten van de gemeenten zijn ook in financiële zin vertaald in de begroting die voorligt. Overigens is het niet onbelangrijk om te benadrukken dat elke gemeente zelf ook financieel verantwoordelijk is voor de effecten van de eigen beleidskeuzes.

Bodegraven-Reeuwijk

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft voor de raadsperiode 2014-2018 een zeer ambitieuze doelstelling opgesteld. In vier jaar moet het bijstandsbestand teruggedrongen worden tot 100. Dat betekent dat ultimo 2015 een doelstelling van 178 uitkeringen is vastgesteld. Verschillende instrumenten zijn reeds opgestart (dan wel starten op korte termijn): een 'buddy-project', de 'werkbrigade' (een collectief van zzp'ers wordt betrokken bij het bedenken en uitzetten van nieuwe initiatieven die moeten leiden tot een verhoging van de uitstroom van uitkeringsgerechtigden), en het inzetten van 'social return on investment'. En er worden nog meer initiatieven geformuleerd om de doelstelling te bereiken.

Ferm Werk werkt graag en actief mee aan deze initiatieven. Tegelijkertijd is het onze rol om ook risico's te melden. Op 1 januari 2015 worden er in Bodegraven-Reeuwijk 228 uitkeringen verstrekt. Op basis van een begrote instroom van 108 uitkeringen en een doelstelling van 178 uitkeringen ultimo dit jaar betekent dit dat er een uitstroom van 158 uitkeringen moet plaatsvinden. Dat is een bijzonder grote opgave.

Montfoort

Evenals in de vorige jaren zet Montfoort vooral in om inwoners van de gemeente snel werkervaring te laten opdoen nadat men zich gemeld heeft bij Ferm Werk. Dat kan het snelst binnen de muren en faciliteiten die Ferm Werk biedt. Jongeren moeten direct bij de wethouder worden aangeboden, opdat hij zich over uitstroom ontfermt.

Montfoort zet in op het instrument van de detacheringsbanen. In 2015 stromen 8 uitkeringsgerechtigden in een dergelijke baan in. De gemeente zet minder in op participatie, het zwaartepunt is werk. De categorie mensen die niet voor werk in aanmerking komt, dient verwezen te worden naar welzijn.

Woerden

Voor Woerden is het adagium 'iedereen doet mee' een leidend principe. Dat vraagt om een hogere inzet van participatiemiddelen voor Ferm Werk om deze ambitie enigszins te kunnen invullen. De gemeente Woerden zoekt een balans in doelmatigheid versus rechtmatigheid.

De gemeente Woerden is op zoek naar nieuwe werkmethoden die leiden tot verhoging van participatie van haar inwoners en de doelgroep van Ferm Werk, zoals social bonds. Daarnaast wil Woerden in 2015 een zogeheten Moespark project starten. De businesscase wordt op dit moment door Ferm Werk in beeld gebracht.

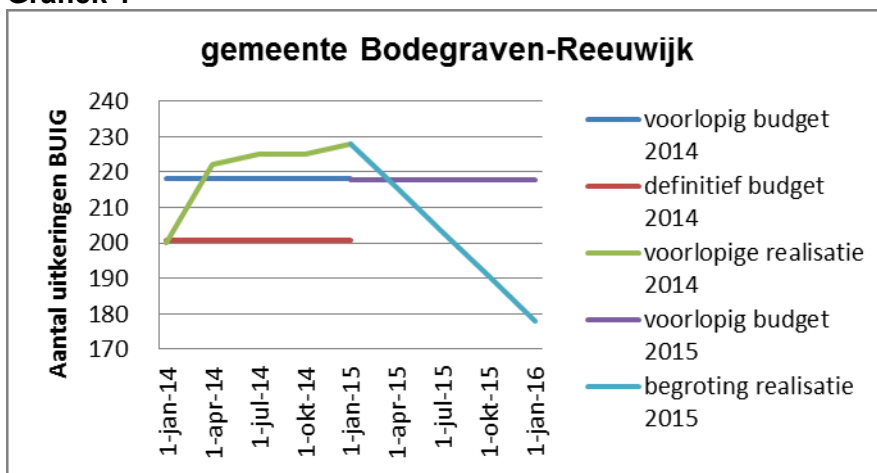
Oudewater

Oudewater startte in 2014 met een hoog bestand ten opzichte van de beschikbare middelen. Het is onvoldoende gelukt dit bestand te verlagen. Dat heeft geleid tot een scan op doelmatigheid en rechtmatigheid. De eerste onderzoeksresultaten zijn bemoedigend en zouden moeten leiden tot een verlaging van het bestand. De inzet voor de gemeente Oudewater is er dan ook op gericht om in het tweede kwartaal het bestand terug te brengen naar aanleiding van deze scan

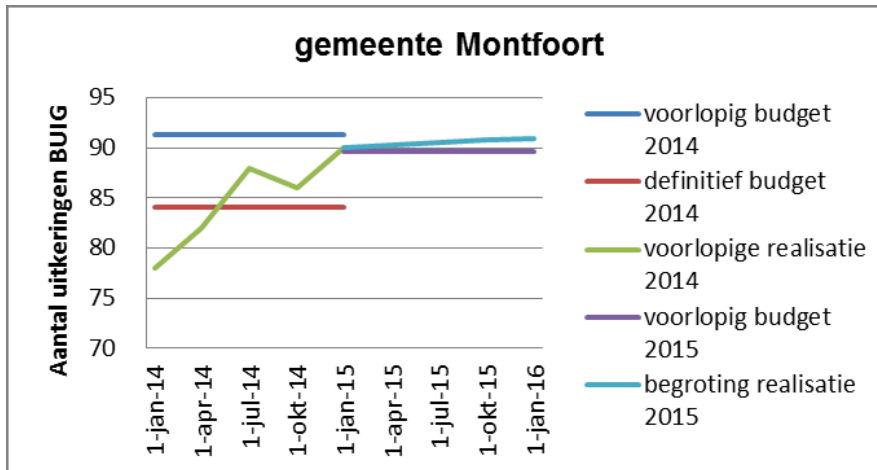
Uitgangspunten en opzet begroting 2015

Voor de begroting zijn zoals eerder aangegeven uitgangspunten gekozen voor de ontwikkeling van deelnemers die een beroep doen op uitkeringen. Per gemeente is hiervan een prognose gemaakt. Deze ontwikkeling is afgezet tegen de hoogte van het voorlopig vastgesteld budget voor uitkeringen voor 2015. U vindt hieronder per gemeente een grafiek met de ontwikkeling van de aantallen en de financiële consequenties daarvan.

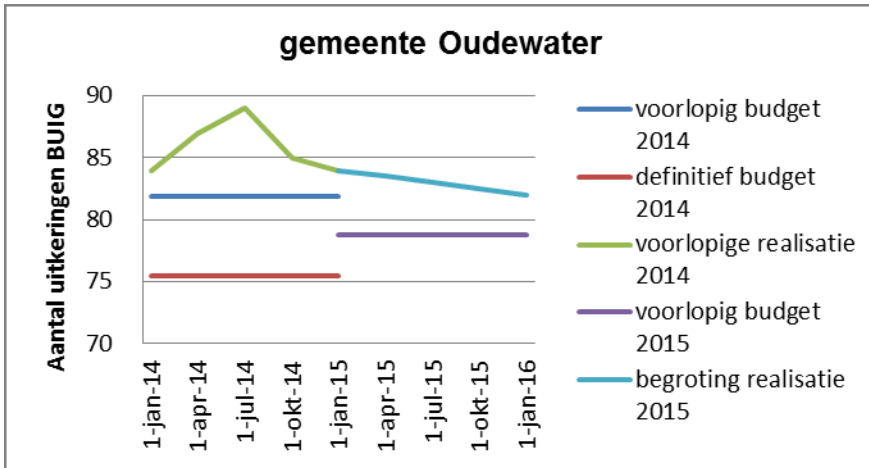
Grafiek 1

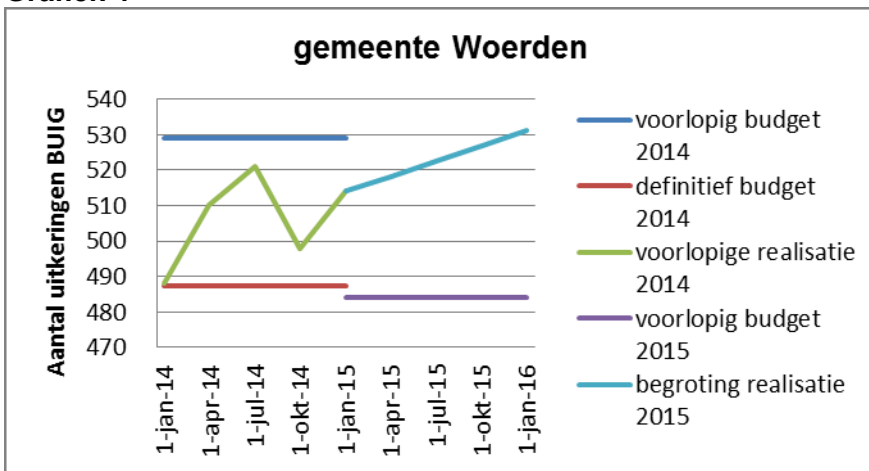
Grafiek 2

Grafiek 3

Grafiek 4

Wat betreft de inzet van instrumenten per gemeente en de begrote uitstroom, wordt uitgegaan van de onderstaande uitgangspunten en getallen.

Tabel 1:	Woerden	Bo-Re	Montfoort	Oude-water	Totaal
bestand per 01-01-2015	514	228	90	84	916
instroom op basis van cijfers 2014 (dd 5-1-2015)	212	103	46	31	392
toename 2015, inclusief nieuwe instroom Wajong, excl. statush.	25	12	8	5	50
toename instroom statushouders in 2015 (toename t.o.v. 2014)	30	7	9	4	50
beperking van de instroom	-33	-14	-7	-4	-58
begrote instroom 2015	234	108	56	36	434
uitstroom op basis van cijfers 2014 (dd 5-1-2015)	184	78	36	30	328
correctie cijfers 2014 Woerden ivm indiensttredingen Wsw	-15	0	0	0	-15
extra uitstroom in 2015 tov 2014	24	12	5	3	44
extra uitstroom door invulling vacatures vanuit SROI	11	20	2	2	35
extra uitstroom door buddyprojecten		20			20
Extra uitstroom door inzet zzp'ers en nadere maatregelen		22			
extra uitstroom door detachingsbanen			8		8
extra uitstroom door invulling garantiebanen	13	6	4	3	26
begrote uitstroom 2015	217	158	55	38	446
begroting bestand per 31-12-2015	531	178	91	82	904

Het format van de begroting is anders dan in 2014. De nieuwe opzet is besproken en afgesproken in het overleg dat Ferm Werk periodiek heeft met de financiële ambtenaren van de gemeenten. De nu gekozen opzet voor 2015 sluit beter aan bij de opzet van de gemeentelijke begrotingen.

Hierdoor is een vergelijk gemakkelijker te maken.

Een nieuwe opzet betekent eveneens een nieuw format van rapportage dan in 2014. De rapportage zal dezelfde opzet hebben als de begroting. Dit om de realisatie tot dan toe goed te kunnen spiegelen aan de begroting. Overigens zullen we blijvend met de gemeenten in gesprek zijn over een optimale transparantie van alle planning & control producten

Risico's

Ferm Werk heeft in haar opdracht te maken met zowel beïnvloedbare als niet-beïnvloedbare ontwikkelingen. De ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden, dan wel het aantal inwoners van de betrokken gemeenten dat zich meldt, is afhankelijk van conjunctuur en bijvoorbeeld van de stabiliteit in de wereld (statushouders). Wel kan Ferm Werk met haar inspanning op de opdracht er voor zorgen dat de instroom in de Participatiewet beperkt wordt (poort) en dat uitstroom wordt vergroot. Met deze inspanning haalt Ferm Werk in 2015 betere resultaten dan in het afgelopen jaar. De omvang van de niet-beïnvloedbare ontwikkelingen zijn een risico en kunnen er voor zorgen dat het beslag op de beschikbare Rijksmiddelen groter is dan verwacht.

Bijlage

Indeling bestand per 1-1-2015

	Bo/Re	Montfoort	Oudewater	Woerden
Uitkeringen	228	90	84	514
Echtparen	44	11	15	96
	272	101	99	610
Waarvan	Bo/Re	Montfoort	Oudewater	Woerden
Jongeren	19	9	5	39
Echtparen	2	2	0	5
Totaal jongeren	21	11	5	44
60+	38	11	16	62
Zak/Kleedgeld	3	1	0	25
Slechte taalbeheersing (schatting)	83	26	27	153
Langer dan 5 jaar bijstand (uitkeringen)	66	19	27	147
Alleenstaande ouders (cijfers eind 2014)	48	28	25	112
Parttime inkomsten uit werk	18	10	10	58

Bo/Re

14%	60+ (personen)
30%	Slechte taalbeheersing (personen)
28%	langer dan 5 jaar bijstand (uitkering)
21%	alleenstaande ouder (uitkering)
7%	jongeren (personen)
8%	parttime inkomsten uit werk (uitkering)

Montfoort

11%	60+ (personen)
25%	Slechte taalbeheersing (personen)
21%	langer dan 5 jaar bijstand (uitkering)
31%	alleenstaande ouder (uitkering)
11%	jongeren (personen)
11%	parttime inkomsten uit werk (uitkering)

Oudewater

16%	60+ (personen)
27%	Slechte taalbeheersing (personen)
32%	langer dan 5 jaar bijstand (uitkering)
30%	alleenstaande ouder (uitkering)
5%	jongeren (personen)
12%	parttime inkomsten uit werk (uitkering)

Woerden

10%	60+ (personen)
25%	Slechte taalbeheersing (personen)
28%	langer dan 5 jaar bijstand (uitkering)
21%	alleenstaande ouder (uitkering)
7%	jongeren (personen)
11%	parttime inkomsten uit werk (uitkering)